

Psihologija – učenje, sposobnosti, inteligencija, motivacija, ličnost, emocije, stavovi, vrijednosti, percepcija, vođenje, donošenje odluka....

Sociologija – dinamika grupe, radni timovi, nagrađivanje, dizajn posla, stres na poslu

Antropologija – kroskulturalne analize. organizacijska struktura

Političke znanosti – konflikt, izvori moći, politika u RO

Organizacija – svjesno koordinirana socijalna jedinica, koja se sastoji od dvoje ili više ljudi, koji djeluju zbog ostvarivanja zajedničkog cilja

Pristupi u OP:

Intividualni – čovjekovo ponašanje je konzistentno kroz situacije

Situacijski – situacija determinira čovjekovo ponašanje

Interakcijski – ponašanje je interakcija individualnih i situacijskih čimbenika, pri čemu su neki ljudi konzistentniji i neke situacija imaju snažniji utjecaj od drugih

Menaderi – pojedinci koji ostvaruju ciljeve putem drugih ljudi (donose odluke, određuju sredstva)

Planiranje – definiranje ciljeva, određivanje strategije, razvijanje planova za koordiniranje aktivnosti
Organiziranje – koji su zadaci, tko će ih obaviti, kako se trebaju grupirati, tko kome odgovara, koje odluke treba donijeti

Vođenje – motiviranje zaposlenika, upravljanje zaposlenicima, izbor najboljih komunikacijskih kanala, rješavanje konflikata

Kontroliranje – Praćenje aktivnosti kako bi se osiguralo da su u skladu s postavljenim zadacima i ispravljanje mogućih značajijih devijacija

Mintzbergerove menaderske uloge:

Međuljudske – predstavnik, vođa, osoba za vezu

Informacijske – prikupljanje, distribucija informacija, glasnogovornik

Odlučivanje – poduzetnik, rješavatelj problema, osiguravatelj sredstava, pregovarač

Menaderske vještine:

Tehničke vještine – sposobnost primjene specifičnih znanja

Međuljudske vještine – sposobnost surađivanja, razumijevanja i motiviranja drugih ljudi, individualno ili u skupinama

Konceptualne vještine – sposobnost analiziranja i rješavanja kompleksnih situacija

Izazovi organizacijskog ponašanja – globalizacija, različitost radne snage, menadžment kvalitete, konflikt rada i života, etika u organizaciji

Sposobnost – kapacitet pojedinca da obavlja različite zadatke (na poslu)

Intelektualna sposobnost – Mogućnost izvođenja umnih aktivnosti

Fizička sposobnost – Potencijal za izvođenje zadataka koji zahtijevaju izdržljivost, spretnost, snagu i slične značajke

9 fizičkih sposobnosti – (čimbenici snage) dinamička snaga, snaga trupa, statička snaga, eksplozivna snaga, (čimbenici rastezljivosti) raspon rastezljivosti, dinamička rastezljivost, (ostali čimbenici) koordinacija tijela, ravnoteža, izdržljivost

Inteligencija – sposobnost snalaženja u novim situacijama

Višestruke inteligencije – Inteligencija sadrži 4 podkomponente – spoznajnu (kognitivnu), društvenu (socijalnu), emocionalnu i kulturnu

Dimenzije intelektualne sposobnosti – spretnost s brojevima, verbalno razumijevanje, brzina uočavanja, deduktivno zaključivanje, prostorna vizualizacija, pamćenje

Tipične greške u mišljenju (odsutnost kritičkog mišljenja) – non sequitur (ne slijedi), neosnovane generalizacije, Post hoc (ergo propter hoc), lančana reakcija, slaba analogija, pozivanje na autoritet, ad populum, ad hominem, tu quoque (ti također), apel na neznanje

Učenje – svaka relativno trajna promjena ponašanja koja se dogodi kao rezultat iskustva

Klasično uvjetovanje – pojedinac reagira na neki podražaj koji normalno nebi proizveo takvu reakciju

Instrumentalno uvjetovanje – željeno dobrovoljno ponašanje vodi do nagrade ili sprečava kaznu

Teorija socijalnog učenja – ljudi mogu učiti promatranjem i neposrednim iskustvom (pažnja, zadržavanje, motoričko oponašanje, potkrepljivanje)

Oblikovanje ponašanja – sustavno poticanje svakog sljedećeg koraka koji dovodi pojedinca bliže željenom ponašanju

Kontinuirano potkrepljivanje – željeno ponašanje se dodatno potkrepljuje svaki put kada se pojavi

Povremeno potkrepljivanje – željeno ponašanje se potiče dovoljno često da se isplati ponavljati ponašanje, ali se ne potiče svaki put kad se demonstrira

Raspored s fiksnim intervalima – nagrade u jednakim vremenskim intervalima (**fiksni interval** – prosječan i neuravnotežen radni učinak, brzo izumiranje; plaća)(**fiksni omjer** – visok i postojan učinak rada; plaćanje po učinku)

Raspored s promjenjivim intervalima – nakon nepromjenjenog ili stalnog broja (**varijabilni interval** – umjereno visok i postojan radni učinak, sporo izumiranje; neočekivani ispiti)(**varijabilni omjer** – vrlo visok radni učinak, sporo izumiranje; prodaja s provizijom)

Plaćanje zdravlja nasuprot plaćanja bolesti – smanjiti izostanke nagrađivanjem prisustvovanja, a ne izostajanja

Disciplina zaposlenika – upotreba kazne može biti kontraproduktivna

Razvijanje programa treninga – OB MOD metode poboljšavaju efektivnost treninga

Samoupravljanje – smanjuje potrebu za vanjskom menadžerskom kontrolom

Ličnost – ukupan zbroj svih načina na koje pojedinac reagira i u interakciji je s drugima

Osobine ličnosti – trajne osobine koje opisuju ponašanje pojedinca (naslijeđe, okolina, situacija)

Big FIVE model

Ekstravertiranost – dimenzija ličnosti koja opisuje nekoga tko je otvoren, društven i asertivan

Ugodnost – dimenzija ličnosti koja opisuje nekoga tko je dobar po prirodi, kooperativan i povjerljiv

Savjestnost – dimenzija ličnosti koja opisuje nekoga tko je odgovoran, organiziran, pouzdan i uporan

Otvorenost iskustvu – dimenzija ličnosti koja karakterizira nekoga po njegovoj maštovitosti, osjetljivosti i radoznalosti

Emocionalna stabilnost – dimenzija ličnosti koja karakterizira nekoga tko je obično miran, samopouzdan i siguran naspram nervozan, depresivan i nesiguran

Ispitivanje osobina ličnosti – klasični upitnici (MMPI, EPQ), nadopunjavanje, asocijacije, projektivne tehnike, situacijski testovi, psihoanaliza

Glavni atributi ličnosti koji utječu na OP

Lokus kontrole – stupanj do kojeg ljudi vjeruju da su oni gospodari svoje sudbine

Internalci – pojedinci koji vjeruju da kontroliraju svoju sudbinu

Eksternalci – pojedinci koji vjeruju da je ono što im se dogodi pod kontrolom vanjskih sila kao što su sreća ili slučajnost

Makiavelizam – stupanj do kojeg je pojedinac pragmatičan, emocionalno udaljen i vjeruje da ciljevi opravdavaju sredstva (direktna interakcija, minimalna pravila i odredbe, distraktivne emocije)

Smopoštovanje – stupanj u kojem se pojedinac (ne) sviđa samom sebi

Samomotrenje – osobina ličnosti koja mjeri sposobnost pojedinca da prilagođava svoje ponašanje vanjskim čimbenicima u danoj situaciji

Menaderi visoki na preuzimanju rizika – brže odlučuju, odlučuju na temelju manje informacija, češći su u manjim organizacijama i onima u razvoju

Menaderi niski na preuzimanju rizika – sporije odlučuju, potrebno im je više informacija za donošenje odluke, češći u stabilnim i većim organizacijama

Emocije – širok raspon osjećaja koje ljudi doživljavaju

Afekt – intenzivni osjećaji usmjereni na nekoga ili nešto

Raspoloženja – osjećaji koji su slabiji od emocija i nedostaje im situacijski podražaj

Emocionalni rad – okolnost u kojoj zaposlenik izražava organizacijski poželjne emocije tijekom interpersonalnih transakcija

Doživljene emocije – stvarne emocije pojedinca

Iskazane emocije – Emocije koje osoba pokazuje jer to organizacija zahtjeva i koje se smatraju prikladnima na danom poslu

Dimenzije emocija

Smjer – pozitivne; negativne

Intenzitet – jake/slabe; ličnost, zahtjevi posla

Frekvencija i trajanje emocija – kako često i koliko dugo se iskazuju emocije

Primjene u OP

Sposobnost i odabir – emocije utječu na efikasnost zaposlenika

Donošenje odluka – emocije su važan dio procesa donošenja odluka u organizaciji

Motivacija – emocionalna predanost poslu i visoka motivacija su usko povezane

Vodenje – emocije su važne za prihvaćanje poruka vođa organizacije

Interpersonalni sukob – sukobi na radnom jestu i individualne emocije su snažno povezani

Devijantna ponašanja na radnom mjestu – negativne emocije mogu dovesti do devijantnih ponašanja koja ugrožavaju etablirane norme i prijete organizaciji i njezinim članovima (krađa i uništavanje vlasništva, političke aktivnosti, osobna agresija)

Teorija slaganja ličnosti i posla – identificira 6 tipova ličnosti i predlaže da slaganje tipa ličnosti i radne okoline određuje zadovoljstvo na poslu i stopu otkaza (**realistični, istražujući, društveni, konvencionalni, poduzetnički, umjetnički**)

Motivacija – proces koji je odgovoran za jačinu, usmjerenje i upornost nastojanja pojedinca za postizanjem cilja (intenzitet, smjer, trajanje)

Teorija hijerarhije potreba – samoaktualizacija, poštovanje, socijalne, sigurnost, fiziološke (Maslovljeva hijerarhija)

Potrebe nižeg reda – fiziološke potrebe i sigurnost

Potrebe višeg reda – društvene, poštovanje i samoaktualizacija

Teorija X – pretpostavka da zaposlenici ne vole raditi, ne vole odgovornost, lijeni su i mora ih se tjerati da rade

Teorija Y – pretpostavka da zaposlenici vole raditi, kreativni su, traže odgovornost, pokazuju samousmjerenje i samokontrolu

2-faktorska teorija – intrinzični faktori povezani su sa zadovoljstvom, a ekstrinzični sa nezadovoljstvom

Higijeni – faktori (kao politika organizacije i administracija, supervizija), plaća (koji kada su odgovarajući ne čine ljude zadovoljnim, ako su neodgovarajući ljudi su nezadovoljni)

ERG teorija – 3 grupe središnjih potreba: **postojanje** (materijalni zahtjevi), **povezanost** (međuljudske veze), **rast** (osobni razvoj); istodobno mogu djelovati više od jedne potrebe, kao se zadovoljenje potrebe višeg reda uguši, povećava se želja za zadovoljenjem potrebe nižeg reda

David McClelland-ova teorija potreba – **potreba za postignućem** (poriv za uzdizanjem, postignuti nešto u odnosu na skup standarda, težiti za uspjehom), **potreba za pripadanjem** (čežnja za prijateljskim i bliskim interpersonalnim odnosima), **potreba za moći** (potreba činiti druge da se ponašaju na način na koji se inače nebi ponašali)

Teorija kognitivne evaluacije – Davanje ekstrinzičnih nagrada za ponašanje koje je prije bilo intrinzično nagrađivano smanjit će cjelokupni nivo motivacije

Teorija postavljanja ciljeva (Edwin Locke) – postulira da postavljanje teških ciljeva, sa feedbackom, vodi do boljeg uspjeha

Samoeфикаsnost – vjerovanje pojedinca da je u stanju obaviti neki zadatak

Teorija potkrepljenja – ponašanje je funkcija svojih posljedica (ponašanje je uzrokovano izvana, može biti promjenjeno ako uvedemo određene posljedice)

Tok i teorija intrinzične motivacije – iskustvo „toka“ češće se javlja na poslu nego u slobodnom vremenu, ponekad ga nazivamo „u zoni“, karakterizira ga intenzivna koncentracija i motivacija koja se orijentira na proces, više nego na cilj

Ken Thomas-ov model intrinzične motivacije – zaposlenici intrinzično motivirani kada iskuse osjećaj

Izbor – prilika mogućnosti izbora aktivnosti zadataka koji vam imaju smisla i njihovog izvođenja na način koji izgleda prikladnim

Kompetencija – postignuće koje osjećate kad vješto izvodite aktivnosti zadatka kojeg ste odabrali

Smislenost – prilika težiti za dostojnom svrhom zadatka; svrhu koja znači nešto u većoj shemi stvari

Napredovanje – osjećaj da činite značajno napredovanje u postizanju svrhe zadatka

Teorija jednakosti – osobe uspoređuju svoje uložene resurse u posao i ishode sa drugim zaposlenicima i ponašaju se tako da bi uklonili nejednakost (borba protiv nejednakosti – promijeniti svoje ulaze, promijeniti svoje ishode, iskriviti percepciju samog sebe, iskriviti percepciju drugih, odabrati drugog referenta, napustiti polje)

Propozicije vezane uz nejednako plaćanje – 1. uz plaćanje po vremenu, previše nagrađeni zaposlenici prozvesti će više od jednako plaćenih zaposlenika; 2. uz plaćanje po količini proizvodnje, previše nagrađeni zaposlenici proizvest će manje jedinica, ali s boljom kvalitetom nego jednako plaćeni zaposlenici; 3. uz plaću po vremenu, nedovoljno nagrađeni radnici proizvodit će manje ili izlaze lošije kvalitete; 4. uz plaćanje po količini proizvodnje, dovoljno nagrađeni radnici proizvodit će velik broj jedinica niske kvalitete u usporedbi s jednako plaćenim zaposlenicima

Distribuirana pravda – zapažena pravednost količine i raspodjele nagrada među pojedincima

Proceduralna pravda – doživljena pravednost procesa korištenog za određivanje raspoređivanja nagrada

Teorija očekivanja – snaga tendencije da se reagira na određeni način ovisi o snazi očekivanja da će ponašanje biti praćeno određenim ishodom i poželjnošću tog ishoda pojedinca